ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně N. T. H., zastoupené JUDr. Jaroslavem Savkem, advokátem v Teplicích, Dlouhá 31/63, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2004, čj. OAM-59/CU-06-09-2004, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 10. 2005, čj. 14 Az 365/2004 - 15,

takto:

I. **Kasační stížnost se zamítá.**

II. **Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**

III. **Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.**

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 25. 5. 2004, čj. OAM-59/CU-06-09-2004, nebyl žalobkyni udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný současně rozhodl, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou podanou u Krajského soudu v Ústí nad Labem. V žalobě namítla - konkrétně ve vztahu k neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu - nesprávné posouzení právní otázky žalovaným, nedostatečná skutková zjištění, nesprávné zhodnocení důkazů

a nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného, neboť se v něm žalovaný nevypořádal s jejími argumenty. Krajský soud v Ústí nad Labem žalobu rozsudkem ze dne 10. 10. 2005, čj. 14 Az 365/2004 - 15, zamítl. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav a napadené rozhodnutí je v souladu se zákonem.

Rozsudek krajského soudu žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) napadla včas podanou kasační stížností. V kasační stížnosti namítla, že v předcházejícím správním - a rovněž tak soudním – řízení nebyla řádně poučena a nebyla jí dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí; že požadavek soudu, aby stěžovatelka uvedla, jakým způsobem mohlo mít tvrzené podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, je extenzivním a nezákonným výkladem zákona, zejména když každé porušení ustanovení o řízení způsobuje nezákonnost rozhodnutí ve věci samé. Ve vztahu k předcházejícímu správnímu řízení dále namítla, že v řízení nebyl opatřen žádný důkaz s výjimkou zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA, přičemž věrohodnost tohoto důkazu nelze prověřit. Ve vztahu k rozhodnutí krajského soudu a řízení, které jeho vydání předcházelo, stěžovatelka namítla, že „již bylo několikrát judikováno, že výrok ‚žaloba se zamítá‘ je neurčitý a nesrozumitelný“; že soud rozhodoval za stavu, kdy ve Vietnamu vládne komunistická strana, která byla jako politický režim v České republice odsouzena zákonem č. 198/1993 Sb.; a že se soud nevypořádal se všemi žalobními námitkami stěžovatelky. V kasační stížnosti stěžovatelka rovněž požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatelky učiněné ve správním řízení a na vydané rozhodnutí. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku; takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném

účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud o věci uvážil takto:

Stěžovatelka se v kasační stížnosti dovolávala stížního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vady řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

Námitku stěžovatelky, že ve správním řízení nebyla poučena tak, aby pro neznalost právních předpisů neutrpěla v tomto řízení újmu, a že jí nebyla dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, Nejvyšší správní soud neshledal přípustnou. Stěžovatelka v žalobě tyto vady správního řízení neuplatnila. Z pohledu přezkumu kasačním soudem se jedná o nový důvod, který stěžovatelka neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí je přezkoumáváno, ač tak učinit mohla; takový důvod kasační stížnosti je nepřípustný (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

K námitkám stěžovatelky, že žalovaný ve správním řízení neopatřil žádný důkaz s výjimkou zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA (ze které je citováno, že v oblasti dodržování lidských práv došlo v několika oblastech k určitému pokroku, ale vážné problémy přetrvávají), přičemž věrohodnost tohoto důkazu nelze prověřit, a navíc důvod dokázaný touto zprávou není důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů, Nejvyšší správní soud shledal následující. Zatímco při posuzování, zda jsou v případě žadatele o azyl splněny podmínky podle ustanovení § 12 zákona o azylu, kdy je zjišťováno, zda je žadatel o azyl v zemi původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z azylově relevantních důvodů, hodnotí správní orgán individuální situaci žadatele v rámci obecných poměrů v zemi jeho původu, při posuzování, zda je případ žadatele o azyl případem zvláštního zřetele hodným pro udělení humanitárního azylu podle ustanovení § 14 zákona o azylu, vystupuje výrazněji do popředí individuální situace žadatele, kterou především správní orgán hodnotí. Z toho vyplývá, že při zvažování udělení azylu z humanitárních důvodů správní orgán posuzuje a hodnotí především skutková tvrzení (podpořená důkazy) žadatele o azyl. Pouze v případě, kdy žadatel skutečnosti relevantní pro udělení humanitárního azylu tvrdí, může správní orgán – vznikne-li potřeba tato tvrzení prokázat - příslušné důkazy dohledat. Jestliže žadatel o azyl žádné skutečnosti relevantní pro udělení humanitárního azylu netvrdí – jak tomu bylo v případě stěžovatelky, správní orgán není povinen relevantní skutečnosti sám vymýšlet a případné důkazy k nim vyhledávat.

Ustanovení § 14 zákona o azylu je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení; s charakterem tohoto ustanovení se Nejvyšší správní soud podrobně vypořádal mj. v rozsudku ze dne 19. 7. 2004, čj. 5 Azs 105/2004 - 72, publikovaném pod č. 375/2004 Sb. NSS, na který pro stručnost na tomto místě odkazuje. Na udělení humanitárního azylu nemá žadatel subjektivní právo. Rozhodnutí o udělení humanitárního azylu je vydáváno zcela ve sféře volného správního uvážení příslušného správního orgánu. Soudní kontrola zákonnosti takového rozhodnutí proto nutně zůstává jen v rovině přezkumu dodržení procesních práv stěžovatelky a posouzení toho, zda nebyly překročeny zákonem stanovené meze správního uvážení nebo jej nebylo zneužito (§ 78 odst. 1 s. ř. s.); takové rozhodnutí tedy soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu [srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Azs 12/2003 – 38[1]].

Nejvyšší správní soud uzavírá, že když správní orgán řádně zjistil a posoudil osobní situaci stěžovatelky a sám z toho nedovodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména pokud sama stěžovatelka ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu neuváděla.

Námitku stěžovatelky, že z odůvodnění rozhodnutí žalovaného nelze zjistit, z jakých jiných důkazů (kromě zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA) žalovaný vycházel, když konstatoval, že nejsou dány překážky vycestování podle ustanovení § 91 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud shledal nepřípustnou. Stěžovatelka v žalobě tuto vadu správního řízení neuplatnila. Z pohledu přezkumu kasačním soudem jde tedy o nový důvod, který stěžovatelka neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí je přezkoumáváno, ač tak učinit mohla; takový důvod kasační stížnosti je nepřípustný (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Stěžovatelka se dále v kasační stížnosti dovolávala stížního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soudu a vad řízení před soudem, které mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Námitku stěžovatelky, že v soudním řízení nebyla poučena tak, aby pro neznalost právních předpisů neutrpěla v tomto řízení újmu, neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Přestože ve správním soudnictví není před krajským soudem povinné zastoupení účastníků řízení (resp. žalobce) advokátem, nemá soud povinnost poučovat účastníky o právních předpisech nad rámec zákona. Ze soudního spisu (konkrétně z čl. 11 a 12) pak vyplynulo, že stěžovatelce bylo doručeno řádné poučení o jejích procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěla újmu (§ 36 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

---

[1] http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=3027

Rovněž námitku stěžovatelky, že jí v soudním řízení nebyla dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Z žádného ustanovení soudního řádu správního ani občanského soudního řádu (který se pro řízení ve správním soudnictví v souladu s ustanovením § 64 s. ř. s. použije podpůrně) nevyplývá povinnost soudu obdobná obecné povinnosti správního orgánu ve správním řízení podle § 33 odst. 2 správního řádu. Naopak, správní soudnictví je ovládáno zásadou koncentrace řízení. Soudu z ustanovení § 123 o. s. ř. pouze vyplývá povinnost umožnit účastníkům řízení vyjádřit se k návrhům na provedení důkazů a ke všem důkazům, které byly provedeny. V posuzované věci krajský soud v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodoval ve věci bez nařízení jednání, nemohla mu tedy vzniknout ani povinnost umožnit účastníkům vyjádření k prováděným důkazům. Co do možnosti vyjádřit se k návrhům na provedení dokazování Nejvyšší správní soud uvádí, že z ustanovení § 74 odst. 1 věta třetí s. ř. s. vyplývá povinnost soudu doručit žalobci vyjádření žalovaného k žalobě a možnost uložit žalobci, aby podal repliku. Ze soudního spisu (z čl. 11) Nejvyšší správní soud zjistil, že krajský soud zaslal stěžovatelce vyjádření žalovaného k žalobě a umožnil jí na toto vyjádření reagovat; stěžovatelka své možnosti nevyužila.

K tvrzení stěžovatelky, že „již bylo několikrát judikováno, že výrok ‚žaloba se zamítá' je neurčitý a nesrozumitelný", Nejvyšší správní soud v souladu se svou ustálenou judikaturou [srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003 čj. 2 Ads 58/2003 – 75 (nebyl publikován) a čj. 2 Azs 47/2003 – 130 (publikován ve Sb. NSS pod č. 244/2004)] shledal následující. Nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je zejména takové rozhodnutí, které postrádá základní zákonné náležitosti, z něhož nelze seznat, o jaké věci soud rozhodoval nebo jak rozhodl (zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl), jehož výrok je vnitřně rozporný; nesrozumitelné je rovněž rozhodnutí, v němž nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, popřípadě jehož výrok je ve vzájemném rozporu s odůvodněním. Podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. soud zamítne žalobu, není-li důvodná. Jestliže krajský soud ve výroku přezkoumávaného rozhodnutí uvedl, že „žaloba se zamítá", je jednoznačně seznatelné, jak rozhodl o návrhu žalobkyně (specifikovaném v jiné části napadeného rozhodnutí); tento výrok není neurčitý ani nesrozumitelný.

Pokud stěžovatelka namítala, že se soud nevypořádal se všemi jejími žalobními námitkami a naopak akceptoval porušení zákona žalovaným, zejména porušení ustanovení § 3 odst. 2, 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2 a § 34 správního řádu, tuto „námitku" nijak blíže nespecifikovala. Obecnou výtku bez jakékoliv konkretizace nepovažuje Nejvyšší správní soud za stížní bod. Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že z písemného vyhotovení napadeného rozsudku nijak nevyplývá, že by krajský soud akceptoval porušení zákona žalovaným.

Výtku stěžovatelky, že soud rozhodoval za stavu, kdy ve Vietnamu vládne komunistická strana, která byla jako politický režim v České republice odsouzena zákonem č. 198/1993 Sb., v němž bylo potvrzeno porušování lidských práv tímto

režimem, posoudil Nejvyšší správní soud jako zcela irelevantní ve vztahu k projednávané věci. Zákon č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, je součástí vypořádání se České republiky s její historickou zkušeností, nemá vliv na např. současnou existenci a činnost komunistické strany v České republice v souladu s jejím právním pořádkem, uvedený zákon navíc ničeho nevypovídá o situaci ve Vietnamu; zákonná deklarace porušování lidských práv komunistickým režimem v České republice před rokem 1989 žádným způsobem nemůže nahradit absentující tvrzení o porušování lidských práv (a to zejména ve vztahu ke stěžovatelce) ve Vietnamu.

K poslední námitce stěžovatelky ke stížnímu důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je nutno poukázat na to, že písemné vyhotovení napadeného rozsudku neobsahuje požadavek soudu, aby stěžovatelka uvedla, jakým způsobem mohlo mít tvrzené podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že pouhou zmínku stěžovatelky v kasační stížnosti o důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., která nebyla doplněna o jakákoliv další tvrzení, nelze považovat za řádně uplatněný stížní důvod.

Nejvyšší správní soud zhodnotil všechny přípustné stížní námitky jako nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. února 2006

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu